

Just Transition Fund (JTF) -ohjelmaa toteuttavat maakuntien liitot

Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM)
Ministeri Wille Rydman

Työ- ja elinkeinoministeriön tulee esittää Väylävirastolle oikeudenmukaisen siirtymän mekanismin (JTM) Pilari 3:n -rahoituksen hakemista JTF-maakuntien alempiasteisen tieverkon kunnossapitoon

JTF-rahoituksen piirissä olevat maakuntien liitot esittävät, että TEM käynnistää yhdessä Väyläviraston kanssa valmistelut oikeudenmukaisen siirtymän mekanismin (JTM) Pilari 3:n -lainarahoituksen hakemiseksi JTF-maakuntien alemman tieverkoston kunnossapidon edellyttämiin toimiin. Pilari 3:n rahoitusta hallinnoi CINEA ja lainapäätökset tekee Euroopan Investointipankki (EIP).

Esitys on tehty maakuntaliitojen toimesta ensimmäisen kerran 13.1.2023 työ- ja elinkeinoministeri Mika Lintilälle. Hallituksen vaihtumisen takia esitys uusitaan elinkeinoministeri Wille Rydmanille 7.8.2023.

Väylävirasto vastaa valtion tieverkon, rautateiden ja vesiväylien kehittämisestä sekä kunnossapidosta ja on tukikelpoinen hakija JTM Pilari 3:n rahoitukseen. Esityksenä on, että JTF-maakunnista kootaan alemman tieverkon investointihankkeita yhteiseen puitelainajärjestelyyn, jota hallinnoisi valtion organisaatio. Kokonaisuudesta rakennetaan niin iso kokonaisuus, että se täyttää Pilari 3:n rahoituksen edellytyksenä olevan 40–50 miljoonan euron koon. Tämän mahdollistamiseksi työ- ja elinkeinoministerin tulee käynnistää valmistelut yhdessä Väyläviraston kanssa rahoituksen hakemiseksi. JTF-maakunnat tukevat työ- ja elinkeinoministeriötä ja Väylävirastoa valmistelussa.

JTF-maakunnissa alemman asteisen tieverkon kunto on heikko ja sille on kertynyt paljon korjausvelkaa. Ilmastonmuutos heikentää tieverkon kuntoa edelleen. Muuttunut geopolittinen tilanne korostaa huoltovarmuuden ja omavaraisuuden merkitystä. Alueellisissa JTF-suunnitelmissa tuetaan kotimaisen puun ja hakkeen saatavuutta sekä huoltovarmuuden turvaamista. Näille tavoitteille alemman asteisen tieverkon riittävän hyvä kunto on välttämätöntä. Kotimaisella hakkeella korvataan energiantuotannossa paitsi turvetta, myös Venäjältä tuotua haketta. Huoltovarmuus pitää varmistaa paikallisilla uusiutuvilla raaka-aineilla. Ukrainan sota on konkreettisesti osoittanut, ettei energiahuoltoa voida rakentaa tuontienergian varaan.

Turvetuotannosta poistuvien alueiden jälkikäyttöön rakennetaan kestäviä uusiutuvan energian, kuten aurinkoenergian tuotantomuotoja, jotka edellyttävät toimivaa infrastruktuuria. Harvaan asutuilla maaseutualueilla pysyvä ja osa-aikainen asuminen, elinkeinotoiminta ja elinvoimaisuus edellyttävät alemman asteisen tieverkon riittävää kuntoa.

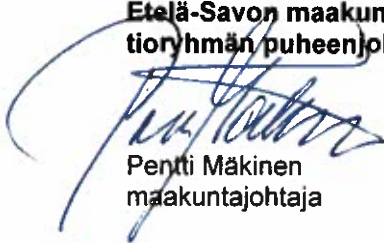

Just Transition Fund (JTF) -ohjelmaa toteuttavat maakuntien liitot

Oikeudenmukaisen siirtymän mekanismin (JTM) -rahoituksen Pilari 3:n Julkisen sektorin lainajärjestelyistä (PSLF) rahoitusta voivat saada JTF-rahoituksen kohdealueitten kunnat, kuntayhtymät ja julkiset liikelaitokset. Tuensaajan tulee olla joko julkisoikeudellinen yhteisö tai yksityisoikeudellinen elin, jolle on annettu hoidettavaksi julkisen palvelun tehtäviä.

Väylävirasto täyttää nämä ehdot. Rahoituksen edellytys on, että se tukee alueellisen oikeudenmukaisen siirtymän suunnitelman toimeenpanoa. Hyväkuntoinen alemman asteinen tieverkko mahdollistaa oikeudenmukaisen vihreän siirtymän ja tieverkon kunnon parantaminen on alueellisten siirtymäsuunnitelmien mukaista.

Etelä-Savon maakuntaliitto, JTF (Just Transition Fund) -maakuntien koordinaatioyhtymän puheenjohtajana

Pentti Mäkinen
maakuntajohtaja

Merja Olenius
kehittämisohtaja

Etelä-Karjalan liitto

Etelä-Pohjanmaan liitto

Kainuun liitto

Keski-Pohjanmaan liitto

Keski-Suomen liitto

Kymen liitto

Lapin liitto

Pirkanmaan liitto

Pohjamaan liitto

Pohjois-Karjalan liitto

Pohjois-Pohjanmaan liitto

Pohjois-Savon liitto

Satakuntaliitto

Julkisen sektorin lainajärjestelyt osana oikeudenmukaisen siirtymän mekanismeja

MAAKUNTIEN PUHEENVUORO

MERJA OLENIUS
KEHITTÄMISJOHTAJA

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027

Etelä-Savon
maakuntaliitto

JTF – oikeudenmukaisen siirtymän rahasto

Tausta:

Toteuttaa EU:n vihreää siirtymää Green Dealia (Eurooppa hiilineutraali v. 2050 mennessä)

Uusi EU-rahasto, joka liittyy energiakäytön muutokseen - Suomessa sidottu turpeen käytöstä luopumiseen eli tavoitteeseen puolittaa turpeen käyttö vuoteen 2030 mennessä.

JTF tuella on tarkoitus lieventää energiamurroksesta aiheutuvia sosioekonomisia vaikutuksia.

Kertaluonteinen avustus

Valmistelu:

Suomessa valmisteltu TEM:n ohjauksessa helmikuusta 2021 alkaen 14 alueellista oikeudenmukaisen siirtymän suunnitelmaa, josta on koottu yhteinen osuus eli runko alueellisissa suunnitelmissa on sama.

JTF tulee osaksi "Uudistuva ja Osaava Suomi 2021-2027" –alue- ja rakennepolitiikan ohjelmaa: Ohjelmaan lisätään toimintalinja 7: "Oikeudenmukaisen siirtymän Suomi" ja sen erityistavoite on "Turpeesta luopumisen alueellisesti oikeudenmukainen siirtymä"

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027

**Etelä-Savon
maakuntaliitto**

JTM – Oikeudenmukaisen siirtymän mekanismi

PILARI I - JTF

Suoraa avustusmuotoista rahoitusta maakunnan liittojen ja ELY-keskusten kautta rahoituslain ja yritystukilain mukaisiin kehittämishankkeisiin ja investointeihin

PILARI II – InvestEU JTS

Yksityistä rahoitusta pääasiassa yksityisen sektorin projekteihin ja investointeihin
EU:n komission budjettitakaus sijoituksille, lainoille ja takauksille
Tavoite kerätä 10-15 mrd. yksityistä rahoitusta oikeudenmukaisen siirtymän alueille

PILARI III – Julkisen sektorin lainajärjestely

1,5 mrd. CINEA:n avustuksia (Suomi 35,3M €) + 10 mrd. EIP:n lainoja julkisen sektorin suurille hankkeille ja investoinneille
Tavoitteena käynnistää 18,5 mrd. julkiset investoinnit oikeudenmukaisen siirtymän alueille

Yleistä JTM mekanismista

- Oikeudenmukaisen siirtymän mekanismi (JTM) on EU:n komission hyväksymä rahoitusjärjestely, joka tukee vihreän kasvun politiikkaa ja EU:n tavoitetta olla ilmastoneutraali vuonna 2050.
- Mekanismi muodostuu kolmesta toisiaan täydentävistä rahoituskokonaisuuksista (pilareista), joita yhdistää alueellisen siirtymäsuunnitelman mukaiset toimenpiteet:
- Pilari I: Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto (JTF). Sen käyttö perustuu maakunnissa tehtyihin oikeudenmukaisen siirtymän suunnitelmiin (14 maakuntaa)
- Pilari II InvestEU "Just Transition" scheme (InvestEU - JTS) - yrityksille suunnattu instrumentti tukemaan oikeudenmukaisen siirtymän investointihankkeita alueellisessa suunnitelmassa oleviin kokonaisuuksiin.
- Pilari III: Julkisen sektorin lainajärjestelyt- tuki julkisen setorin investointihankkeille, jotka vahvistavat maakuntien oikeudenmukaisten siirtymäsuunnitelmien toimeenpanoa. Suomelle korvamerkitty tuki kiinnitettävä viimeistään 11.9.2025

Suomen JTM Pilarista III rahoitettavia julkisia investointeja

- Investoinnit kuntien, kuntayhtymien ja julkisten liikelaitosten kaukolämpölaitosten teknisiin muutoksiin siirryttäessä polttoon perustumattomaan teknologiaan
- Investoinnit kuntien ja julkisten liikelaitosten energia- ja kaukolämpöverkkojen modernisointiin sekä bio- ja muun uusiutuvan energian jalostus-, logistiikka- ja varastointialueisiin
- Investoinnit alemman tie- ja rataverkon kunnossapidon investointeihin

MAAKUNTIEN ALOITE 9.1.2023

Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntien liitot ovat esittäneet Työ- ja elinkeinoministeri Mika Lintilälle, että oikeudenmukaisen siirtymän mekanismia (JTM) Pilari 3:n -rahoituksen hakemista tulisi käyttää JTF-maakuntien alempiasteisen tieverkon kunnossapitoon.

Esityksenä on, että JTF-maakunnista kootaan alemman tieverkon investointihankkeita yhteiseen lainajärjestelyyn, jota hallinnoisi valtion organisaatio.

Kokonaisuuden on oltava niin iso, että se täyttää Pilari 3:n rahoituksen edellytyksenä olevan 50-100 miljoonan euron koon.

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027

Etelä-Savon
maakuntaliitto

Alemman asteisen tieverkon aluekehitysvaikutukset

- JTF-maakunnissa alemman asteisen tieverkon kunto on heikko ja sille on kertynyt paljon korjausvelkaa.
- Ilmastonmuutos heikentää tieverkon kuntoa edelleen.
- Muuttunut geopoliittinen tilanne korostaa huoltovarmuuden ja omavaraisuuden merkitystä.
- Turvetuotannosta poistuvien alueiden jälkikäyttöön rakennetaan kestäviä uusiutuvan energian, kuten aurinkoenergian, tuotantomuotoja, jotka edellyttävät toimivaa infrastruktuuria.
- Harvaan asutuilla maaseutualueilla pysyvä ja osa-aikainen asuminen, elinkeinotoiminta ja elinvoimaisuus edellyttävät alemman asteisen tieverkon riittävää kuntoa.
- Hyväkuntoinen alemman asteinen tieverkko mahdollistaa oikeudenmukaisen vihreän siirtymän ja tieverkon kunnon parantaminen on alueellisten siirtymäsuunnitelmien mukaista.

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027

**Etelä-Savon
maakuntaliitto**

Päällystetyn tieverkon kunto 2022 korjausluokittain Pohjois-Savon ELY-keskuksen toimialueella

- Sekä päällystetyn että soratiestön korjausvelka on kasvanut 2000-luvulla tarpeisiin nähden riittämättömän rahoituksen vuoksi.
- **PK 3 kokonaisuudessaan ja iso osa PK 2:sta ovat vähäliikenteistä (ns. alempaa) maantieverkkoa**
- Toimialueeseen kuuluu Pohjois-Savo, Etelä-Savo ja Pohjois-Karjala

Korjausluokka	Pituus [km]	Huonokuntoinen [km]	Verkon ka. KVL
PK 1	1 958	77	7 124
PK 2	2 091	191	1 689
PK 3	5 141	883	380

KVL =
vuorokauden
keskimääräinen
liikennemäärä
(ajoneuvoa
vuorokaudessa)

LÄHDE: Pohjois-Savon Ely –keskus
2023

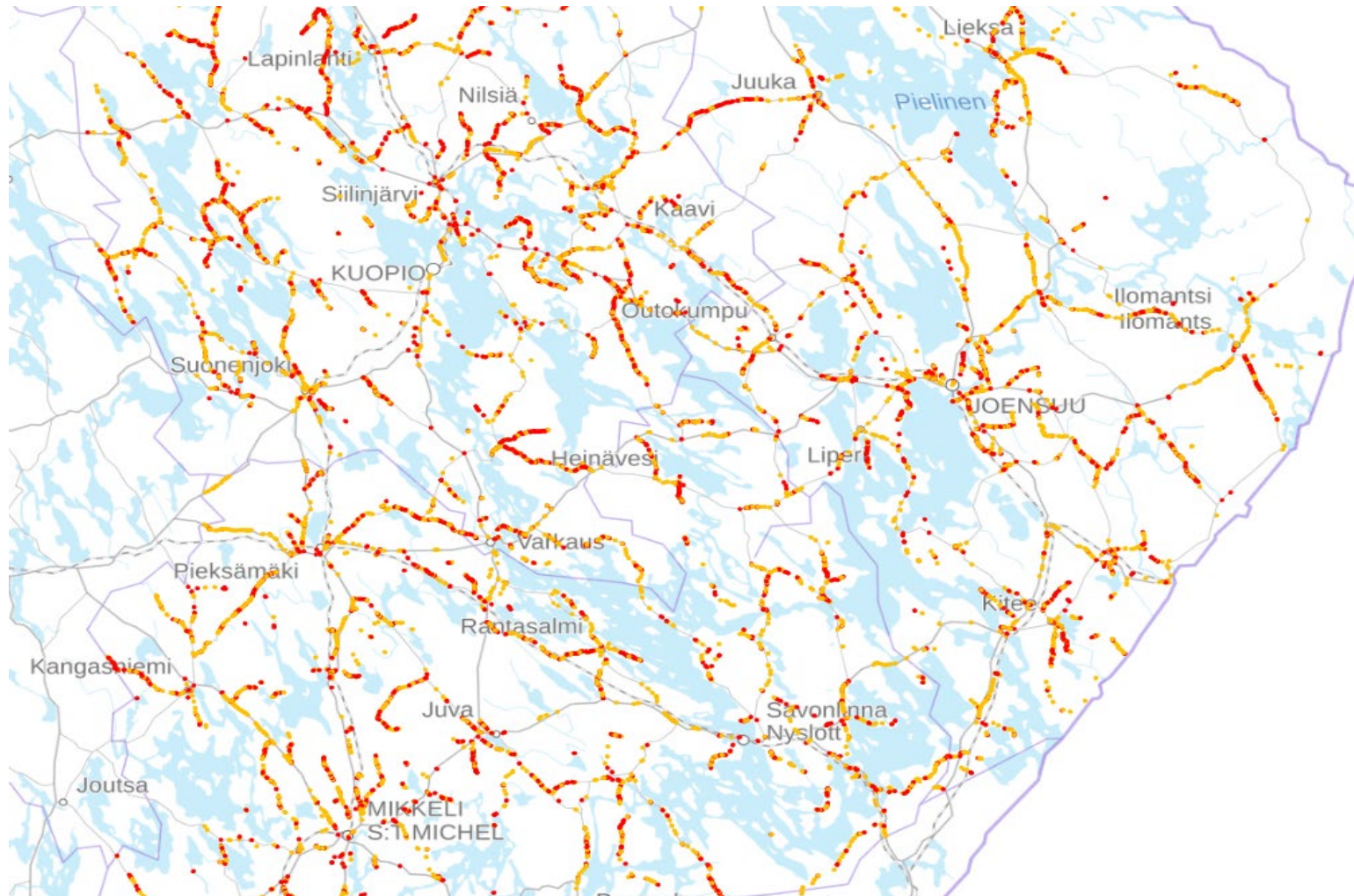
Euroopan unionin
osarahoittama

Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027

Etelä-Savon
maakuntaliitto

Huonokuntoiset (oranssi) ja erittäin huonokuntoiset (punainen) päällystetyt maantieosuuden Itä-Suomessa

LÄHDE: Pohjois-Savon
Ely –keskus 2023

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027

Etelä-Savon
maakuntaliitto

Muita näkökulmia julkisen sektorin lainajärjestelyyn JTF –alueilla

- **TARVE** (aluekehitysvaikutukset + alueellisten JTF -siirtymäsuunnitelmien mukaisuus)
- **TOTEUTETTAVUUS** (valmiudet toteuttaa hankkeet vaaditussa aikaikkunassa)
- **KANNUSTIMET** (lainapääoman hinta ja ehdot verrattuna kotimaisiin rahoitusinstrumentteihin + avustus 15 %)
- **VAIKUTUKSET** (lainan poismaksun vaikutus esim. perusväylänpidon rahoitukselle, mahdollinen hankkeiden hallinnointi ja sen vaatimat resurssit)
- **TASAPUOLISUUS** -> millaiset hankkeet hyödyttäisivät koko JTF –aluetta? Miten esim. tienpidon hankkeet valittaisiin -> esim. hyötyä alueille jotka tuottavat siirtymävaiheessa bioenergiaa ja myöhemmässä vaiheessa vihreää energiaa.
- **YHTEENSOVITTAMINEN** (eri toimijoiden roolit ja vastuut)

KIITOS!

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027

Etelä-Savon
maakuntaliitto